

**Odborné učilište internátne, Hviezdoslavova 668/114
018 63 Ladce**

PREVENCIA A RIEŠENIE ŠIKANOVANIA NA ŠKOLE.

Rok: 2025

Prevenca a riešenie šikanovania na škole vychádza zo smernice č.1/2025.

Táto smernica upravuje základné znaky, formy a prejavy šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach, postupy prevencie a metódy riešenia šikanovania

Základné ustanovenie.

(1)

a) šikanovaním v škole sa rozumie: obťažovanie formou spravidla opakujúceho sa nežiaduceho správania šikanujúceho voči šikanovanému, ktoré je motivované úmyslom získať nad šikanovaným prevahu, šikanovaného ponížiť alebo získať vynútené mocenské postavenie, v dôsledku ktorého dochádza alebo môže dôjsť k vytváraniu zastráňujúceho, nepriateľského, zahanbujúceho, ponižujúceho, potupujúceho, zneuctňujúceho, zámerne zraňujúceho alebo urážajúceho prostredia vo forme verbálneho šikanovania, fyzického šikanovania, psychického šikanovania, emocionálneho šikanovania, nebezpečného elektronického obťažovania alebo nebezpečného prenasledovania,

b) priamym šikanovaním je šikanovanie, pri ktorom šikanujúci zameriava svoje konanie priamo na šikanovaného opakujúcim sa úmyselným verbálnym, psychickým, emocionálnym alebo fyzickým násilím, pri ktorom sú spravidla prítomní aj účastníci šikanovania; je spojené s cieľom získať prevahu v kolektíve

c) nepriamym šikanovaním je šikanovanie, pri ktorom šikanujúci používa metódy a nástroje vzťahového násillia a emocionálneho vydierania, najmä v podobe prehliadania, ignorovania, zámerného vyčleňovania šikanovaného z kolektívu, šírenia nepravdivých alebo znevažujúcich informácií, citlivých zvukových záznamov (audiozáznamov), obrazových záznamov (videozáznamov) alebo zvukovo-obrazových (audiovizuálnych) záznamov o šikanovanom alebo manipulovaním názorov a postojov ostatných členov sociálnej skupiny k šikanovanému,

d) šikanujúcim je žiak alebo skupina žiakov, ktorí opakovane psychicky alebo fyzicky ubližujú šikanovanému,

e) šikanovaným je žiak alebo skupina žiakov, ktorí sú vystavení šikanovaniu,

f) účastníkom šikanovania je žiak alebo skupina žiakov, ktorí sú prítomní pri šikanovaní, alebo ktorí majú o šikanovaní vedomosť a nie sú šikanujúcimi ani šikanovanými,

g) dôvodom šikanovania najmä osobitná charakteristika šikanovaného spočívajúca spravidla v jeho zdravotnom znevýhodnení, pohlaví, náboženskom vyznaní alebo viere, príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine, sexuálnej orientácii alebo rodovej identite, jazyku, sociálnom, spoločenskom alebo majetkovom postavení jeho rodiny, alebo iná osobná charakteristika spojená spravidla s nosením okuliarov, nadváhou alebo nízkou pohybovou gramotnosťou,

h) verbálnym šikanovaním - opakované nadávanie, urážanie, posmievanie sa, dobiedzanie, vyhrážanie sa fyzickým útokom, navádzanie na fyzický útok,

prikazovanie šikanovanému vykonať určitý úkon proti jeho vôli, zastrašovanie, vydieranie alebo vylúčenie šikanovaného z kolektívu,

i) fyzickým šikanovaním- nežiaduci a nechcený fyzický kontakt pre šikanovaného, pri ktorom šikanujúci šikanovaného opakovane bije, udiera, sáče alebo kope do neho, podráža ho alebo hádže do neho rôzne predmety, skrýva, poškodzuje, privlastňuje si alebo ničí veci šikanovaného,

j) psychickým šikanovaním a emocionálnym šikanovaním - ubližovanie negatívnym ovplyvňovaním psychiky, emócií, nálady a duševného rozpoloženia šikanovaného, najmä opakovaným ponižovaním, zosmiešňovaním, zahanbovaním, opovrhovaním, ohováraním v jeho neprítomnosti, rozširovaním nepravdivých informácií alebo urážaním rodinných príslušníkov alebo blízkych osôb,

k) elektronickým šikanovaním (ďalej len „kyberšikanovanie“) - verbálne, psychické šikanovanie a emocionálne šikanovanie uskutočňované v kybernetickom priestore bez fyzického kontaktu šikanujúceho a šikanovaného prostriedkami informačnej a komunikačnej technológie, ktoré môže mať aj anonymnú povahu, a pri ktorom šikanujúci dokáže uskutočniť útoky z rôznych miest, pričom šikanovaný sa o napadnutí nemusí okamžite dozvedieť a nemusí byť schopný identifikovať šikanujúceho; zverejnené informácie, fotografie, audiozáznamy a videozáznamy môžu byť prístupné veľkému počtu osôb a môže byť náročné ich odstrániť z kybernetického priestoru.

(2) ZA ŠIKANOVANIE SA NEPOVAŽUJE.

a) jednorazový alebo impulzívny prejav násillia alebo agresie medzi žiakmi akútnym neovládnutím emócií, ktoré bezprostredne odznievajú,

b) prejav násillia alebo agresie medzi žiakmi mimo školy, ktorý nevyplýva zo vzťahov medzi žiakmi v škole, okrem kyberšikanovania,

c) nezhoda medzi zamestnancom školy a žiakom súvisiaca s výchovnovzdelávacím procesom.

(3) Šikanovanie môže napíňať skutkovú podstatu trestného činu, kedy môže byť šikanujúci od veku 14 rokov trestne stíhaný najmä za trestný čin

a) ublíženia na zdraví,

b) obmedzovania osobnej slobody,

c) lúpeže,

d) vydierania,

e) hrubého nátlaku,

f) nátlaku,

- g) porušovania domovej slobody,**
- h) sexuálneho násillia,**
- i) sexuálneho zneužívania,**
- j) krádeže,**
- k) neoprávneného užívania cudzej veci,**
- l) poškodzovania cudzej veci,**
- m) nebezpečného vyhrážania sa,**
- n) nebezpečného prenasledovania,**
- o) výroby detskej pornografie,**
- p) rozširovania detskej pornografie.**

PREVENCIA ŠIKANOVANIA.

(1) Pri prevencii šikanovania škola dbá na vytváranie bezpečného prostredia, v ktorom sa vznik šikanovania aktívne obmedzuje.

(2) Pri prevencii šikanovania škola primerane pôsobí na žiakov podľa ich veku a psychickej úrovne a intelektuálnej úrovne s dôrazom na hodnotovú výchovu.

(3) Za prevenciu šikanovania v škole zodpovedá riaditeľ školy.

Riaditeľ školy zabezpečuje činnosti súvisiace s prevenciou šikanovania prostredníctvom činnosti pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov.

(4) Prevencia šikanovania sa zabezpečuje najmä

a) využívaním takého obsahu výchovy a vzdelávania a takých metód a foriem výchovy a vzdelávania, ktoré posilňujú úctu, toleranciu, empatiu a solidaritu žiakov najmä voči sebe navzájom /OBV, ETV /.

b) aktívnym sústavným výchovným pôsobením pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca vrátane prejavenia záujmu o problémy žiaka v škole a mimo nej, / triedny učiteľ, vyučujúci, MOV /

c) dlhodobou strategickou činnosťou, realizáciou overených preventívnych programov s doplnením o činnosti neformálneho vzdelávania najmä prednášky, diskusie, organizovaných školou alebo inými subjektmi a mimoškolským činnosťami, ktoré posilňujú v žiakoch úctu, toleranciu, empatiu a solidaritu najmä voči sebe navzájom, / CPP, Polícia, divadelné predstavenia s danou tematikou/

d) spoluprácou s rodičmi alebo inou fyzickou osobou, ktorá má žiaka zvereného do osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, poručníkom alebo opatrovníkom (ďalej len „zákonný zástupca“), alebo so zástupcom zariadenia, v ktorom sa vykonáva ústavná starostlivosť, výchovné opatrenie, neodkladné opatrenie alebo ochranná výchova, výkon väzby alebo výkon trestu

odňatia slobody (ďalej len „zástupca zariadenia“), /vedenie školy, triedny učiteľ, výchovný poradca, špeciálny pedagóg /.

e) aktívnym prístupom orgánov školskej samosprávy pri navrhovaní a prerokovaní školského poriadku, školského vzdelávacieho programu a opatrení školy k prevencii šikanovania,

f) spoluprácou školy so zariadeniami poradenstva a prevencie, pričom pri prevencii šikanovania zariadeniami poradenstva a prevencie sa informovaný súhlas zákonného zástupcu nevyžaduje.

PREVEROVANIE PODOZRENIA ZO ŠIKANOVANIA

(1) Riaditeľ školy alebo ním poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec zostavuje skupinu zamestnancov školy, ktorá navrhuje a zabezpečuje postup pri riešení šikanovania; jej členmi sú najmä triedny učiteľ, školský psychológ, školský špeciálny pedagóg, výchovný poradca.

(2) Opatrenia, metódy a postupy pri obmedzovaní šikanovania a nápravy jej dôsledkov sa navrhujú tak, aby zodpovedali vývinovej zrelosti, emocionálnej zrelosti a veku šikanujúceho, šikanovaného a účastníkov šikanovania, vrátane detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

(3) Riaditeľ školy alebo ním poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec pri preverovaní incidentu, ktorý zahŕňa podozrenie zo šikanovania bez zbytočného odkladu najmä

a) zabezpečí pomoc a ochranu potencionálnemu šikanovanému,

b) zabezpečí, aby v priebehu preverovania nedošlo k ďalšej konfrontácii medzi potencionálnym šikanujúcim a potencionálnym šikanovaným,

c) informuje zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia potencionálneho šikanujúceho, potencionálneho šikanovaného a potenciálnych účastníkov šikanovania,

d) spíše a zaeviduje záznam o incidente.

(4) Riaditeľ pri incidente podľa potreby kontaktuje

a) zariadenie poradenstva a prevencie,

b) orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,

c) okresný úrad, ak ide o podozrenie zo spáchania priestupku, alebo políciu, ak ide o podozrenie zo spáchania trestného činu,

d) poskytovateľa záchranej zdravotnej služby.

(5) Riaditeľ školy alebo ním poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec pri preverovaní podozrenia zo šikanovania 28) § 58 ods. 2 a 3 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) .

a) zabezpečí zistenie účastníkov šikanovania a ďalších svedkov a uskutočnenie individuálnych rozhovorov alebo konfrontačných rozhovorov medzi účastníkmi šikanovania alebo medzi svedkami,

b) uchováva dôkazy o podozrení zo šikanovania v nevyhnutnom rozsahu a počas nevyhnutného času,

c) zabezpečí pri rozhovoroch a) prítomnosť najmenej dvoch pedagogických zamestnancov alebo odborných zamestnancov,

d) zabraňuje zľahčovaniu šikanovania a takému konaniu, ktoré môže viesť k neriešeniu šikanovania, preverovaniu šikanovania pod emocionálnym nátlakom alebo v prítomnosti iných žiakov alebo k zverejňovaniu informácií z preverovania šikanovania.

OPATRENIA NA RIEŠENIE ŠIKANOVANIA A NÁPRAVU JEHO DÔSLEDKOV.

(1) Škola dbá na bezodkladné riešenie šikanovania podľa smernice 1/2025/ k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a v školských zariadeniach/.

(2) Vo vzťahu k šikanujúcemu riaditeľ školy alebo ním poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec

a) zabezpečí individuálny rozhovor odborného zamestnanca školského podporného tímu alebo odborného zamestnanca zariadenia poradenstva a prevencie so šikanujúcim za prítomnosti jeho zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia s cieľom objasnenia motivácie, sociálneho a rodinného pozadia správania šikanujúceho a určenia ďalšieho postupu; časti rozhovoru sa môžu konať aj bez prítomnosti zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia, ak na to dá zákonný zástupca alebo zástupca zariadenia preukázateľný súhlas,

b) navrhne podľa potreby intervenciu v zariadení poradenstva a prevencie alebo zabezpečí intervenciu prostredníctvom odborného zamestnanca školy, vrátane podporných činností v príslušnej triede a zabezpečí podmienky pre fyzickú a psychickú bezpečnosť žiakov príslušnej triedy,

c) môže podľa potreby uložiť opatrenie vo výchove alebo znížiť stupeň klasifikácie správania žiaka,

(3) Vo vzťahu k šikanovanému riaditeľ školy alebo ním poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec

a) zabezpečí podmienky na fyzickú a psychickú bezpečnosť šikanovaného a podľa potreby zabezpečí zdravotné ošetrenie,

b) zabezpečí šikanovanému bezodkladnú psychologickú pomoc a podporu,

c) zabezpečí šikanovanému podľa potreby, po porade s príslušným odborným zamestnancom, cielenú a systematickú podporu najmä prostredníctvom zariadenia poradenstva a prevencie,

d) spolupracuje podľa potreby so Štátnou školskou inšpekciou, regionálnym úradom školskej správy alebo s Úradom komisára pre deti.

(4) Vo vzťahu k účastníkom šikanovania riaditeľ školy alebo ním poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec

a) zabezpečí účastníkom šikanovania podľa potreby individuálnu podporu a poradenstvo na základe posúdenia školského podporného tímu, školského psychológa alebo psychológa zariadenia poradenstva a prevencie,

b) zabezpečí skupinovú intervenciu v spolupráci so školským podporným tímom alebo so zariadením poradenstva a prevencie,

c) zabezpečí skupinové činnosti s cieľom smerovania žiakov k pozitívnym postojom a hodnotám a k rozvíjaniu schopnosti identifikovať sociálnopatologické javy primerane ich veku, najmä v rámci realizácie preventívnych programov, triednických hodín.

SPOLUPRÁCA SO ZÁKONNÝM ZÁSTUPCOM A ZÁSTUPCOM ZARIADENIA.

(1) Riaditeľ školy alebo ním poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec pri rozhovore so zákonným zástupcom alebo so zástupcom zariadenia šikanovaného, šikanujúceho alebo účastníkov šikanovania vo veci šikanovania dbá na zachovanie dôvernosti informácií.

(2) O rozhovore podľa odseku 1 vrátane informovania zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia podľa čl. 4 ods. 3 písm. c), vyhotoví riaditeľ školy alebo ním poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec zápis, z ktorého jedno vyhotovenie poskytne riaditeľ školy alebo ním poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec zákonnému zástupcovi alebo zástupcovi zariadenia.

POSTUP ŠKOLY PRI PODOZRENÍ ZO ŠIKANOVANIA – S KONKRÉTNymi AKTÉRMi A ICH ÚLOHAMI.

1. PREVENCIA ŠIKANOVANIA:

- Škola zabezpečuje preventívne aktivity, programami, spolupracuje s rodičmi, spolupracuje so zariadeniami CPP, ďalšími subjektami.
- Všetci zamestnanci školy sú informovaní o postupoch pre prevenciu, preverovanie a riešenie šikanovania podľa platnej Smernice 1/2025.

2. IDENTIFIKÁCIA ŠIKANOVANIA.

- Šikanovanie má rôzne podoby / priame, nepriame, verbálne, fyzické, psychické, emocionálne, elektronické /
- Ak má zamestnanec vedomosť o šikanovaní- nahlási to riaditeľovi školy.

3. PREVEROVANIE PODOZRENIA ZO ŠIKANOVANIA.

Riaditeľ školy alebo ním poverený zamestnanec ihneď.

A/ Zostaví tím zodpovedný za preverovanie / tr. učiteľ, výchovný poradca, špeciálny pedagóg, zástupca vedenia školy/

B/ Zabezpečí ochranu potencionálnemu šikanovanému.

C/ Zabezpečí, aby pri preverovaní nedošlo ku konfrontácii potenciálneho šikanovaného a potenciálneho šikanujúceho.

Ak je potrebné privolať

- zdravotnú pomoc,
- zariadenie CPP,
- políciu,
- orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

D/ Uchováva dôkazy, spíše záznam o incidente, kontaktuje zákonných zástupcov.

4. RIEŠENIE A NÁPRAVA ŠIKANOVANIA.

Riaditeľ školy, alebo ním poverený zamestnanec zabezpečí konkrétne opatrenia pre šikanovaného, šikanujúceho, aj účastníkov šikanovania:

A/ Pre šikanovaného:

- Bezodkladné bezpečie
- Poskytnutie psychologickkej podpory
- Podľa potreby systematickú podporu / spolupráca s CPP/

B/ Pre šikanujúceho:

- Podľa potreby individuálny rozhovor s odborníkom
- Návrh na intervenciu
- Uloženie opatrenia vo výchove

C/ Pre účastníkov:

- Podľa potreby individuálnu podporu
- Skupinové aktivity vedúce k schopnosti rozoznávať šikanovanie
- Budovať pozitívne postoje a hodnoty

Šikanovanie sa od jednorazového konfliktu vyznačuje hlavnými znakmi, a to konkrétne: úmyslom, agresiou, opakovaním, nerovnováhou v pomere síl. V súvislosti s používaním sociálnych médií môže dôjsť k nevhodnému správaniu sa (kyberšikana) medzi deťmi mimo priameho vyučovania prostredníctvom e-mailov, textových správ a príspevkov na internete

Viac informácií na : www.minedu.sk